

Aan de leden**Datum**

14 april 2022

Kenmerk

COS/U202200310

Lbr 22/023

Telefoonnummer

070 3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Ontwikkelingen Oekraïne

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De gemeenten hebben in nog geen anderhalve maand bijna 43.000 opvangplekken gerealiseerd voor vluchtelingen uit Oekraïne. Het kan wat ons betreft niet vaak genoeg gezegd worden dat dit een ongelofelijke prestatie is van gemeentebestuurders en -ambtenaren. Naarmate de tijd vordert en meer vluchtelingen worden opgevangen, worden de vragen die bij de VNG binnenkomen meer divers. We zijn met verschillende departementen in gesprek om heldere antwoorden te krijgen op vragen over onder meer leerlingenvervoer, zorgverlening en onderwijs. Omdat de vraagstukken over steeds meer beleidsonderwerpen gaan, is er vanuit het VNG-bestuur een “kopgroep” geformeerd. Hierin zitten bestuursleden met expertise op verschillende beleidsterreinen zodat we in deze crisissituatie snel kunnen schakelen.

We naderen het moment dat de beoogde 50.000 opvangplekken ook daadwerkelijk bezet gaan worden, terwijl er nog geen duidelijkheid bestaat over hoe de vluchtelingenstroom zich verder zal ontwikkelen. Het rijk werkt verschillende scenario's uit waarin gemeenten steeds een belangrijke rol zullen spelen. Zodra er meer duidelijk is over mogelijke scenario's zullen we u daarover informeren.

In deze ledenbrief gaan we in op de actualiteit rond de financiële compensatie van gemeenten voor de opvang van vluchtelingen, het omgaan met lopende contracten met Gazprom, de flits uitvraag naar economische gevolgen oorlog Oekraïne voor gemeenten, onbegeleid en alleenreizende kinderen uit Oekraïne, de gevolgen van de opvang van Oekraïners voor huisvesting statushouders en andere woningzoekenden, de registratie van relaties in de Basisregistratie personen, het centraal informatiepunt voor gemeenten, en het gemeentelijk netwerk projectleiders Oekraïne.

Financiële compensatie van gemeenten voor opvang vluchtelingen

Het kabinet heeft inmiddels in een brief aan de Tweede Kamer het normbedrag voor de gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïners gecommuniceerd. Gemeenten ontvangen een normbedrag van € 700 per week per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor de kosten die samenhangen met het realiseren van de opvangplek en verstrekkingen (o.a. leefgeld). De uitvoeringskosten van veiligheidsregio's worden apart vergoed.

De kosten voor leefgeld en de wooncomponent verstrekt aan mensen in particuliere opvang (POO) vallen niet onder het normbedrag en moeten apart worden gedeclareerd. Dit wordt nader uitgewerkt in de regeling voor de specifieke uitkering. Transitie- en transformatiekosten van panden vallen ook niet onder het normbedrag. Deze worden vergoed op basis van werkelijke kosten. Bij investeringen gaat dit uit van afschrijving.

Gemeenten kunnen onder de financiële regeling tot 12 maanden huurcontracten afsluiten als dat financieel voordeliger is, voor langere huurtermijnen neemt u vooraf contact op met het Ministerie van J&V via het mailadres dgm.oek.financien@minjenv.nl.

Over andere gemeentelijke kosten zoals bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs en zorg worden afzonderlijke afspraken gemaakt tussen de VNG en het rijk. Meer informatie vindt u in de [Kamerbrief](#) en in de [FAQ's op vng.nl](#)

Omgaan met lopende contracten met Gazprom

Net als gemeenten werd ook de VNG overvallen door het bericht van de minister van Klimaat en Energie die op 12 april jl. in de beantwoording van Tweede Kamervragen stelt dat 'bestaande lopende contracten met Russische partijen die zijn afgesloten vóór 9 april 2022 voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd/afgewikkeld' ([kamerbrief 12 april](#)). Dit besluit heeft gevolgen voor gemeenten. Tegelijkertijd zijn er nog veel onduidelijkheden, bijvoorbeeld over de relatie tussen Gazprom Energy en het Russische moederbedrijf Gazprom, en de haalbaarheid en uitvoerbaarheid voor gemeenten om voor 10 oktober a.s. de energielevering opnieuw aan te besteden. De VNG heeft vrijdag 15 april hierover overleg met EZK. We zullen daarbij inzetten op duidelijkheid over de gevolgen van dit besluit voor gemeenten.

Flits uitvraag naar economische gevolgen oorlog Oekraïne voor gemeenten

Dat de oorlog in Oekraïne economische gevolgen heeft voor gemeenten, blijkt ook uit de flits uitvraag die we de afgelopen week hebben gehouden. Hierop zijn 22 reacties namens 81 gemeenten ontvangen. In de reacties komt overduidelijk naar voren dat een grote meerderheid van de gemeenten nu al economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne ondervindt. Het gaat hierbij vooral om het indexeren van langdurige (onderhouds)contracten en de stijgende prijzen van projectmatige aanbestedingen (vooral bouwkosten). De stapeling hiervan bovenop de gevolgen van de coronacrisis en de Brexit doet opnieuw een beroep op een groot deel van de gemeentelijke organisatie en zet de uitvoeringskracht van gemeenten sterk onder druk.

In het gesprek met EZK op 15 april zetten we in op duidelijkheid over hoe gemeenten moeten omgaan met prijsstijgingen en toeleveringsproblemen, met name in de bouw. Daarnaast zal de VNG in dit overleg het belang benadrukken om de komende tijd naast de landelijke impact ook de lokale en regionale impact van deze crises goed te monitoren en met elkaar te bespreken. We zien

namelijk grote verschillen tussen impact en aanpak op macro-economisch niveau en lokaal-regionaal economische niveau.

Onbegeleid en alleenreizende kinderen uit Oekraïne

Gemeenten moeten alert zijn op onbegeleide en alleenreizende kinderen tot 18 jaar. In het belang van het kind is een goede signalering binnen de gemeentelijke opvang locaties (GOO) noodzakelijk en dat geldt zeker bij particuliere opvang (POO). Om een inschatting van de situatie te kunnen maken kunt u [deze vragen](#) stellen. Om zo snel mogelijk een veilige en passende opvanglocatie te regelen kan de gemeente contact opnemen met Voogdijinstelling Nidos (bureauopvang@nidos.nl, 088 501 1265). In samenspraak wordt gekeken naar een passende opvang in uw gemeente of elders in het land.

Daarnaast moet het kind (ook als het niet alleen reist, maar wel zonder ouders) aangemeld worden bij het dichtstbijzijnde kantoor van de Raad van de Kinderbescherming:

<https://www.kinderbescherming.nl/contact-en-adressen>.

Voor meer informatie en het aanmeldformulier voor de Raad van de Kinderbescherming:

<https://www.kinderbescherming.nl/themas/vluchtelingen-jonger-dan-18-jaar/vluchtelingenkinderen-uit-oekraïne/gemeenten-oekraïne>

Gevolgen opvang Oekraïners voor huisvesting statushouders en andere woningzoekenden

In de huidige fase worden vluchtelingen vooral ondergebracht op tijdelijke locaties, zoals hotels, vakantieparken of nieuwe onderkomens. Naast de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ligt er ook een huisvestingsopgave voor statushouders bij gemeenten. Om te voorkomen dat de opvang van Oekraïense vluchtelingen ten koste gaat van de huisvesting van statushouders, andere aandachtsgroepen en reguliere woningzoekenden moeten gemeenten zoveel mogelijk voorkomen dat opvang in de sociale sector plaatsvindt. Voor de wijze waarop vluchtelingen indien nodig op langere termijn gehuisvest moeten worden, werken de ministeries van BZK en JenV verschillende scenario's uit.

Een aandachtspunt is dat de juridische status van vluchtelingen uit Oekraïne nog niet volledig is uitgewerkt. Daardoor kan ook nog geen huisvestingsvergunning verleend worden. Het is nog onduidelijk wat dit betekent voor de juridische mogelijkheid om een huurcontract te sluiten.

Zie voor meer informatie: <https://aedes.nl/aandachtsgroepen/opvang-oekraïense-vluchtelingen>

Particuliere Opvang Oekraïners

Inmiddels zijn ruim 7.100 vluchtelingen uit Oekraïne via de Basisregistratie personen (BRP) geregistreerd op een adres in de particuliere opvang. Het is daarbij van belang voor de gast en het gasthuishouden dat er goede begeleiding is. Het Ministerie van JenV heeft het consortium RefugeeHomeNL gevraagd om de screening, matching en begeleiding op zich te nemen. Ter ondersteuning van de gasthuishoudens is de handreiking POO opgesteld en lopen er twee pilots om dit proces in de praktijk te toetsen. De VNG heeft in samenwerking met het consortium RefugeeHomeNL op 12 april een webinar gehouden over de particuliere opvang van ontheemden uit Oekraïne. Dit webinar kunt u terugkijken op het Forum Oekraïne.

Tijdens de webinar hebben gemeenten aangegeven dat zij met spoed ondersteuning van het consortium RefugeeHomeNL nodig hebben en behoefte hebben aan een concrete tijdsplanning voor de landelijke uitrol. Voornamelijk omdat sommige gemeenten/regio's ook al samenwerking hebben opgestart met andere partijen. De VNG adviseert in deze situaties om de richtlijnen uit de handreiking POO te gebruiken en zorgvuldigheid te betrachten in het plaatsen van vluchtelingen in de particuliere opvang.

De VNG is met het consortium RefugeeHomeNL in gesprek, zodat op zeer korte termijn duidelijkheid gegeven kan worden aan gemeenten/regio's.

Registratie relaties in de Basisregistratie personen

Het is belangrijk dat de relaties binnen een gezin goed worden geregistreerd. Het niet goed registreren van relaties kan nadelige gevolgen hebben. Bijvoorbeeld als de ouders Kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen of voor andere diensten waarbij het kunnen bepalen van relaties tussen ouders en kinderen of partners noodzakelijk is. Voor een grote groep vluchtelingen geldt echter dat zij niet in het bezit zijn van bijvoorbeeld een geboorteakte van een kind of een huwelijksakte. Als minderjarigen die in gezinsverband zijn meegekomen geen identiteitsbewijs hebben of staan bijgeschreven in het paspoort van de ouder en er ook geen andere documenten overlegd kunnen worden, kan de ouder een verklaring onder eed of belofte (VOE) afleggen waarmee de relatie wordt vastgelegd. Ook voor de registratie van een huwelijk kan een VOE worden gebruikt bij gebrek aan andere documenten. Het maakt daarbij niet uit dat een van de partners de Nederlandse nationaliteit heeft.

Aanvullende informatie over de registratie van gezinnen is beschikbaar op:

<https://www.rvig.nl/brp/inschrijven-oekrainers-in-de-brp/veelgestelde-vragen>

Centraal informatiepunt voor gemeenten en gemeentelijk netwerk projectleiders Oekraïne

Centrale informatiepunt voor vragen gemeenten

Gemeenten kunnen al hun vragen aan de VNG stellen via oekraine@vng.nl. Vanuit dit loket worden vragen beantwoord door de VNG, departementen en andere partijen. Veelgestelde vragen worden verwerkt in de FAQ op het Forum Oekraïne. Een selectie daarvan staat ook op www.vng.nl/oekraine

Gemeentelijk netwerk projectleiders Oekraïne

Om vanuit het land signalen, aandachtspunten, dilemma's en vragen mee te nemen naar de nationale overleggen zetten wij een gemeentelijk netwerk op programmamanagers/projectleiders/coördinatoren, die in hun gemeente verantwoordelijk zijn voor de coördinatie rond alle gevolgen van de opvang van ontheemden uit Oekraïne. We zullen het dit netwerk zowel vragen stellen als informeren over actuele ontwikkelingen.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden via oekraine@vng.nl.

Wij zijn u zeer dankbaar voor al uw inspanningen en zullen u blijven informeren en ondersteunen bij deze grote opgave.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur